

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Quo modo impellendi sint rurì habitantes. Cap. XLII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

malum dicunt bonum, & bonum malum: quidquid dicunt & faciunt, id omne ad propria commoda referunt, vt in animos dominorū illabātur, indè ditentur, honores consequantur, & vt vno verbo dicam, indè dominantur; & cum maximè blandiri videantur, eos, quibus proprij commodi causa seruiunt, odio habent, eos clam vituperant, & in odium hominum adducunt. Hos sathana ministros, infideles seruos, aut potius domesticos inimicos, pestem vitæ ciuilibus nominabit; duplices, inconstantes: & dicet, simulationem diu latere non posse; & quod magis ad rem pertinet, sumpturum Dominum poenas de ijs, qui iniusti et ingrati fuerint in eos, quibus in ipso seruire debuerunt, expectantes etiam ab ipso non tam in hoc seculo, quàm in futuro, remunerationem.

Quo modo impellendi sint rurì habitantes.

Cap. XLII.

QVONIAM potissimùm scribimus seminariorum clericis, quorum multi rurì habitabūt; dicamus de precipuis rusticorum hominum moribus, & quæ ratione ad eos habendus sit sermo. Inuidet plerunquè, qui rurì habitant, in ciuitate degentibus: quæ in re vtile erit, incommoda in vrbe degentium, inuidias, calumnias, molestiasquæ, quæ in rerum vrbicularum administrationibus sentiuntur, commemorare: voluptatem, quæ ex agricultura percipitur, eiusquæ nobilitatem ante oculos ponere, quam, vt inquit D. Augustinus, Adam etiam in paradiso exercuisse, nō labore seruili, sed honesta animi voluptate, credendum est: agriculturam esse quendam librum, in quo Dei sapientiam & potentiam legere & contemplari

plari

plari possumus; quādoquidem iactis in agrum seminibus, plantatisq; surculis, translatis arbusculis, insitis malleolis facile percipi potest; quia neq; qui plantat, neque qui rigat, est aliquid, sed qui incrementum dat Deus: omnia prater eā, quæ ruri eueniūt, frugum copiam, sterilitatem, siccitatem, ad Dei prouidentiam referenda esse, orator demonstrabit. Iustitiam Dei inculcabit; quidquid aduersi contingit, accidere propter peccata: eos, qui Ecclesiam decimis fraudant, corrumpere patrimonium suum; benignissimum patrem Deum non deesse illis, qui labore, industria sua, sibi, filijsq; suis victum querunt. Similitudines sumptæ ab agris, ab arboribus, & in vniuersum ab agricultura, ad persuadendum, magnam vim habent: ut à fructibus cognoscitur arbor, ita hominem declarari operibus, cuiusmodi sit: quemadmodum tritico coniunctum est lolium; ita bonitatem malitiam plerunq; esse mixtam; et inter bonos, multos malos existere. Ad terrorem commouendi sunt sæpè rustici, verbis prophetarum, verbis etiam D. N. Iesu Christi, & sanctorum Apostolorum, peccatoribus mortem perpetuam comminantibus: idque faciendum est, quoniam pleriq; inter eos solent esse mendaces, dies festos rarò, ut debent, obseruant, murmurationibus, & verbis obscænis delectantur, facile in suis opinionibus persistunt, facile irascuntur, facile aliena subripiunt, licet multo plures reperiantur ruri, magis à dolo & fraude, à quibusdam etiam horribilibus vitijs alieni, sua sorte contenti iucundio rem vitam ducentes, Ecclesiam etiam sæpius, et maiore cum deuotione frequentantes, quàm in ciuitatibus: quibus interdum magnū & diuinum beneficium, quo fruuntur, est explicandum, ut intelligant,

colligant, verè esse diuitem, qui nihil appetit; semper esse pauperem, qui aliquid semper cupit. Vtile admodum erit, societates corporis D.N. Iesu Christi, B. Virginis, atq; etiam congregationes, quæ appellari solent, charitatis, illis proponere; eosq; hortari ad sanctissimum sacramentum Eucharistiæ saltem in omnibus solennitatibus sumendum; ad pueros paterna quadam charitate, communi quodam decreto ad Ecclesiam ducendos, reprahendendos, castigandos etiam, ac si vnus patris omnes essent filij.

De vsu Exemplorum.

Cap. XLIII.

CV M exempla plurimum moueant animos auditorum; Ecclesiasticus orator, pro ætatis et statûs diuersitate, exempla cum sanctorum, tum etiã sanctarum mulierum sapè adhibebit, qua in re maximam copiam suppeditare poterit vir doctrina & pietate insignis, Aloysius Lipomannus, qui fuit Verona episcopus: ut si de contemnenda morte habendus sit sermo, martyrum exempla, Stephani, Laurentij, et aliorum quamplurimorum, in medium sunt afferenda, qui alacriter mortem oppetièrunt. Illa diaconi verba repetenda: Quò sine filio properas pater? et præclarissima quadam verba matris Machabæorum, qua B. Gregorius Nazianzenus scripsit in quadam oratione: Eugè filij mei, eugè milites strenui, eugè in corporibus ferè incorporei, eugè tutores legis, canaq; senectutis meæ atque ciuitatis, qua vos aluit, & ad eam virtutis magnitudinem euexit; adhuc paululum, & vicimus; morantur carnifices, hoc vnum perhorresco, paululum adhuc; & ego inter mulieres beata, et vos inter adolescentes, beati: at fortasse ma-